

Калина Викторова

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“
при Българската академия на науките
София, България

„И НА ПЕЧАТ ПОСТАВИХ...“, ЗА ДА ГОВОРЯ С ТЕБЕ

(Резюме)

В статията отново се повдига въпросът за конкуренцията между черковнославянския и новобългарския език като книжовни, но с акцент върху това как и защо се установява ново-българския. Налага се изводът, че ръководно начало в дейността на първите български книжовници е да се пише на разбираем за хората език. Въпреки утвърдените парадигми на миналото и сигурността на черковнославянския авторитет, както и личностната съпротива и колебание на голяма част от книжовниците ни, новобългарския говорим език все по-категорично навлиза и заема пространството на печатното слово. Съвременето дава възможност за директно общуване чрез силата на една новост – **печатната книга**, чието слово се налага да бъде говоримо, за да се разбира в общността. Установява се един нов непрacticуван досега вид на диалогово общуване с читателя чрез книгата, писана на говоримия „прост“.

В изследванията досега не се обръща внимание на радикалната причина, че синтактичната структура на говоримия език е коренно различна от тази на практикуваната писмена формация (черковнославянската). В плана на синтагматиката необратимо стои друга синтактична структура, която не търпи и избутва форми, несвойствени на аналитизма. Откроява се едно парадоксално наблюдение – разбираема лексика – неразбираем език. При формирането на българския книжовен език синтактичната структура налага своята решаваща фундаментална функция на говоримия аналитичен новобългарски език – неоспоримо свидетелство за неговото единство.

Ключови думи: новобългарски език, черковнославянски, синтактична структура, говорим език, книжовен език

✉ Калина Викторова
kalinavik@abv.bg

Публикувано: 19 октомври 2015